

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู ในเรื่องสภาพปัจจุบันปัญหาในการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอ หัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

- 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
- 4.3 ปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
- 4.4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู โดยศึกษาในเรื่อง เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิต่างการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	300	62.89
หญิง	177	37.11
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	5	1.05
25 - 34 ปี	123	25.78
35 - 44 ปี	254	53.25
45 - 54 ปี	86	18.03
55 ปี ขึ้นไป	9	1.89
3. อายุราชการ		
1 - 5 ปี	65	13.63
6 - 10 ปี	59	12.37
11 - 15 ปี	129	27.04
16 ปี ขึ้นไป	224	46.96
4. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	0.84
ปริญญาตรี	428	89.73
สูงกว่าปริญญาตรี	45	9.43
5. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ผู้บริหารโรงเรียน	43	9.02
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	129	27.04
ครู	305	63.94

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.89 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 37.11

อายุ ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 35 - 44 ปี ร้อยละ 53.25 รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 25.78 ช่วงอายุ 45-54 ปี ร้อยละ 18.03 ช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.89 และช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

อายุราชการ ส่วนใหญ่มีช่วงอายุราชการ 16 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 46.96 รองลงมา คือ ช่วงอายุราชการ 11 - 15 ปี ร้อยละ 27.04 ช่วงอายุราชการ 1 - 5 ปี ร้อยละ 13.63 และ ช่วงอายุราชการ 6-10 ปี ร้อยละ 12.37 ตามลำดับ

วุฒิทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.73 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.43 และต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.84 ตามลำดับ

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นครู ร้อยละ 63.94 รองลงมา คือ เป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 27.04 และเป็นผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 9.02 ตามลำดับ

4.2 สภาพการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาโดยภาพรวม ปรากฏดังตารางที่ 4 และในรายละเอียดดังตารางที่ 5 ถึงตารางที่ 8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู โดยภาพรวม

การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์	3.22	0.63 ปานกลาง	3.03	0.60 ปานกลาง	3.02	0.63 ปานกลาง	3.04	0.62 ปานกลาง
2. ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	3.32	0.67 ปานกลาง	3.00	0.68 ปานกลาง	3.02	0.65 ปานกลาง	3.04	0.66 ปานกลาง
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.51	0.64 มาก	3.25	0.66 ปานกลาง	3.23	0.66 ปานกลาง	3.26	0.66 ปานกลาง
4. ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน	3.44	0.91 ปานกลาง	3.16	0.84 ปานกลาง	3.18	0.85 ปานกลาง	3.20	0.85 ปานกลาง
รวม	3.37	0.55 ปานกลาง	3.11	0.57 ปานกลาง	3.11	0.57 ปานกลาง	3.14	0.57 ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า สภาพการปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 3.51$) และในกลุ่มครู มีความคิดเห็นว่าด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ และด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 3.02$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สือ ครูภัณฑ์

ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ	ระดับการปฏิบัติ									
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม			
	สื่อ	ครูภัณฑ์	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. มีห้องเรียนเพียงพอกับปริมาณนักเรียน	3.12	1.26 ปานกลาง	3.16	1.21 ปานกลาง	3.16	1.19 ปานกลาง	3.16	1.20 ปานกลาง		
2. โต๊ะเก้าอี้มีสภาพการใช้งานได้ดีและเพียงพอ	3.37	1.09 ปานกลาง	3.23	0.99 ปานกลาง	3.24	0.93 ปานกลาง	3.25	0.96 ปานกลาง		
3. มีการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยการทาสี ซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพดี	3.51	0.83 มาก	3.27	0.84 ปานกลาง	3.35	0.93 ปานกลาง	3.34	0.90 ปานกลาง		
4. ห้องปฏิบัติการทางภาษามีอุปกรณ์ใช้งานได้ดีเพียงพอ	3.79	1.19 มาก	3.48	1.09 ปานกลาง	3.35	1.08 ปานกลาง	3.43	1.10 ปานกลาง		
5. อุปกรณ์ในห้องวิทยาศาสตร์มีความทันสมัยเพียงพอ	3.49	1.03 ปานกลาง	3.21	1.03 ปานกลาง	2.98	0.94 ปานกลาง	3.09	0.98 ปานกลาง		
6. มีจำนวนคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนได้เรียนอย่างเพียงพอ	3.02	0.94 ปานกลาง	2.95	1.01 ปานกลาง	2.89	0.96 ปานกลาง	2.91	0.97 ปานกลาง		
7. ห้องสมุดมีหนังสือหลากหลายและเหมาะสมกับปริมาณนักเรียน	3.11	0.85 ปานกลาง	2.89	0.95 ปานกลาง	2.87	2.97 ปานกลาง	2.90	0.95 ปานกลาง		
8. ห้องพยาบาล มีครูดูแล มียาและเวชภัณฑ์ที่เหมาะสม	3.37	0.98 ปานกลาง	3.13	0.79 ปานกลาง	3.08	0.88 ปานกลาง	3.12	0.87 ปานกลาง		
9. โรงฝึกงานมีอุปกรณ์เหมาะสมและมีการบำรุงรักษาใช้งานได้อย่างดี	3.21	0.94 ปานกลาง	2.81	0.87 ปานกลาง	2.84	0.85 ปานกลาง	2.86	0.87 ปานกลาง		
10. ที่รับประทานอาหารเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ อาหารที่ปรุงให้นักเรียนถูกหลักโภชนาการ	2.87	1.04 ปานกลาง	2.71	0.91 ปานกลาง	2.87	1.00 ปานกลาง	2.83	0.98 ปานกลาง		

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สี่อ ครุภัณฑ์ (ต่อ)

ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สี่อ ครุภัณฑ์	ระดับการปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
11. ที่ประชุมนักเรียนมีขนาด เหมาะสมเพียงพอกับการใช้ ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี	2.91	1.17 ปานกลาง	2.86	1.04 ปานกลาง	2.92	1.01 ปานกลาง	2.91	1.03 ปานกลาง
12. ส้วมนักเรียนมีจำนวน เพียงพอ สะอาด และ ใช้การ ได้ดี	2.84	0.95 ปานกลาง	2.65	0.90 ปานกลาง	2.63	0.93 ปานกลาง	2.66	0.92 ปานกลาง
รวม	3.22	0.63 ปานกลาง	3.03	0.60 ปานกลาง	3.02	0.63 ปานกลาง	3.04	0.62 ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า สภาพการปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สี่อ ครุภัณฑ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่าระดับการปฏิบัติในภาพรวมนั้นยังมีค่าที่แตกต่างกันในความคิดเห็นของผู้บริหารในเรื่อง มีการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยการทาสี ซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพดี ($\bar{X} = 3.51$) และในเรื่อง ห้องปฏิบัติการทางภาษามีอุปกรณ์ใช้งานได้เพียงพอ ($\bar{X} = 3.79$) และในภาพรวมของกลุ่มครูมีความคิดเห็นในเรื่อง ส้วมนักเรียนมีจำนวนเพียงพอ สะอาดและใช้การได้ดี มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 2.63$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน

ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ที่นั่งและบริเวณพักผ่อนของนักเรียนเหมาะสม เพียงพอ	3.19	0.96 ปานกลาง	2.80	0.88 ปานกลาง	2.85	0.93 ปานกลาง	2.86	0.92 ปานกลาง
2. มีสถานที่เล่นกีฬาและมีอุปกรณ์กีฬาเพียงพอ	2.49	0.94 น้อย	3.07	0.91 ปานกลาง	2.92	0.88 ปานกลาง	3.01	0.91 ปานกลาง
3. มีป้ายชื่อสถานศึกษาที่เหมาะสมสวยงาม	3.30	1.06 ปานกลาง	3.14	1.07 ปานกลาง	3.16	0.99 ปานกลาง	3.17	1.02 ปานกลาง
4. ถนนภายในโรงเรียนมีการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี	3.58	0.88 มาก	3.22	0.87 ปานกลาง	3.29	0.93 ปานกลาง	3.30	0.91 ปานกลาง
5. มีระบบการกระจายเสียงและระบบการสื่อสารที่เหมาะสม	3.37	0.87 ปานกลาง	3.05	0.86 ปานกลาง	3.27	0.80 ปานกลาง	3.22	0.83 ปานกลาง
6. มีบริเวณที่จอดรถยานพาหนะเหมาะสมเพียงพอ	2.98	1.08 ปานกลาง	2.74	0.94 ปานกลาง	2.64	1.02 ปานกลาง	2.70	1.01 ปานกลาง
รวม	3.32	0.67 ปานกลาง	3.01	0.68 ปานกลาง	3.02	0.65 ปานกลาง	3.04	0.66 ปานกลาง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า สภาพการปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในภาพรวมด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ระดับการปฏิบัติในภาพรวมนั้นยังมีค่าที่แตกต่างกันในความคิดเห็นของผู้บริหารในเรื่องถนนภายในโรงเรียนมีการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 3.58$) และมีความคิดเห็นในเรื่อง มีสถานที่เล่นกีฬาและมีอุปกรณ์กีฬาเพียงพอ มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 2.49$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. มีการตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน โดยปลูกไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ร่มรื่น สวยงาม	3.58	0.76 มาก	3.54	0.78 มาก	3.44	0.87 ปานกลาง	3.48	0.84 ปานกลาง
2. มีป้ายแนะนำอาคารสถานที่ กำจัดขยะและบอร์ดที่เหมาะสม	3.23	1.00 ปานกลาง	3.04	0.83 ปานกลาง	3.12	0.86 ปานกลาง	3.11	0.86 ปานกลาง
3. ทิวบริเวณโรงเรียน สะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.60	0.69 มาก	3.22	0.80 ปานกลาง	3.16	0.80 ปานกลาง	3.22	0.80 ปานกลาง
4. ครู นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.63	0.82 มาก	3.20	0.90 ปานกลาง	3.19	0.79 ปานกลาง	3.23	0.83 ปานกลาง
รวม	3.51	0.64 มาก	3.25	0.66 ปานกลาง	3.23	0.66 ปานกลาง	3.26	0.66 ปานกลาง

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า สภาพการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.26$) ในกลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าสภาพการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 3.51$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในเรื่อง มีการตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน โดยปลูกไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ร่มรื่น สวยงาม นั้น ผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 3.58$, $\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน

ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. จัดน้ำดื่มที่สะอาดให้นักเรียนได้ดื่มอย่างเพียงพอ	3.49	0.86 ปานกลาง	3.14	0.92 ปานกลาง	3.17	0.97 ปานกลาง	3.19	0.95 ปานกลาง
2. มีน้ำใช้ภายในโรงเรียนอย่างเพียงพอ	3.47	1.14 ปานกลาง	3.30	0.98 ปานกลาง	3.33	1.02 ปานกลาง	3.34	1.02 ปานกลาง
3. มีแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ	3.37	1.18 ปานกลาง	3.05	1.08 ปานกลาง	3.04	1.09 ปานกลาง	3.07	1.10 ปานกลาง
รวม	3.44	0.91 ปานกลาง	3.16	0.84 ปานกลาง	3.18	0.85 ปานกลาง	3.20	0.85 ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า สภาพการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.20$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ เห็นได้ว่าอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ในทุกรายการ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีน้ำใช้ภายในโรงเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.34$) จัดน้ำดื่มที่สะอาดให้นักเรียนได้ดื่มอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.19$) และมีแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ

4.3 ปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ 2) ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน 3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 4) ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 13

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู โดยภาพรวม

สภาพปัญหาอุปสรรคใน การปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์	2.85	0.63 ปานกลาง	2.87	0.55 ปานกลาง	2.84	0.62 ปานกลาง	2.85	0.60 ปานกลาง
2. ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	2.75	0.68 ปานกลาง	2.92	0.67 ปานกลาง	2.91	0.73 ปานกลาง	2.90	0.71 ปานกลาง
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	2.57	0.80 ปานกลาง	2.68	0.75 ปานกลาง	2.89	0.82 ปานกลาง	2.80	0.81 ปานกลาง
4. ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ในโรงเรียน	2.47	0.87 น้อย	2.86	0.79 ปานกลาง	2.75	0.83 ปานกลาง	2.75	0.83 ปานกลาง
รวม	2.66	0.60 ปานกลาง	2.83	0.55 ปานกลาง	2.85	0.59 ปานกลาง	2.83	0.58 ปานกลาง

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.83$) ยกเว้น ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในระดับ "น้อย" ($\bar{X} = 2.47$)

เมื่อพิจารณาในรายด้าน เห็นได้ว่าอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกด้าน เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน ($\bar{X} = 2.90$) ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ($\bar{X} = 2.85$) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.80$) และด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์

ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์	ระดับปัญหา							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ความไม่เพียงพอของห้องเรียน ต่อปริมาณนักเรียน	3.23	1.29 ปานกลาง	3.08	1.23 ปานกลาง	2.91	1.16 ปานกลาง	2.98	1.17 ปานกลาง
2. ไม่มีผังแม่บทอาคารสถานที่ เต็มรูปแบบ	2.58	1.18 ปานกลาง	2.65	1.03 ปานกลาง	2.64	0.90 ปานกลาง	2.64	0.96 ปานกลาง
3. บุคลากรขาดความรู้และทักษะ ในการใช้ห้องปฏิบัติการทาง ภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	2.88	0.93 ปานกลาง	2.67	0.87 ปานกลาง	2.64	0.87 ปานกลาง	2.67	0.88 ปานกลาง
4. บุคลากรขาดความร่วมมือใน การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	2.40	0.88 น้อย	2.55	0.82 ปานกลาง	2.57	0.90 ปานกลาง	2.55	0.88 ปานกลาง
5. การขาดโอกาสของบุคลากรใน การมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาสถานศึกษา	2.67	0.81 ปานกลาง	2.90	0.88 ปานกลาง	2.87	0.91 ปานกลาง	2.86	0.90 ปานกลาง
6. การได้รับงบประมาณ สนับสนุนไม่เพียงพอต่อการ พัฒนาสถานศึกษา ด้านอาคาร สถานที่ สื่อ และครุภัณฑ์	3.63	1.07 มาก	3.53	1.02 มาก	3.48	1.11 ปานกลาง	3.51	1.08 มาก
7. การบริหารการจัดการ หย่อนประสิทธิภาพ	2.58	0.91 ปานกลาง	2.70	0.75 ปานกลาง	2.80	0.95 ปานกลาง	2.75	0.89 ปานกลาง
8. สื่อ ครุภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรร บางประเภทไม่ตรงกับ ความต้องการ	2.81	1.01 ปานกลาง	2.90	0.80 ปานกลาง	2.81	0.90 ปานกลาง	2.84	0.88 ปานกลาง
รวม	2.85	0.63 ปานกลาง	2.87	0.55 ปานกลาง	2.84	0.62 ปานกลาง	2.85	0.60 ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียน และอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ โดยภาพรวมและรายข้อมีปัญหา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.85$) ยกเว้น ในเรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการพัฒนาสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และครุภัณฑ์ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 3.51$) แต่ กลุ่มครูมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 3.48$) ส่วน ผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 3.63$, $\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนา สถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน

ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	ระดับปัญหา							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ความไม่เพียงพอของการจัดพื้นที่สำหรับนั่งเล่นพักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน	2.88	1.03 ปานกลาง	3.07	0.94 ปานกลาง	3.08	1.08 ปานกลาง	3.06	1.04 ปานกลาง
2. การขาดสถานที่เล่นกีฬา และอุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ	2.84	1.04 ปานกลาง	2.93	1.06 ปานกลาง	2.98	1.01 ปานกลาง	2.95	1.03 ปานกลาง
3. ความไม่เหมาะสมของการจัดทำป้ายชื่อสถานศึกษา	2.60	0.85 ปานกลาง	2.74	1.00 ปานกลาง	2.68	1.01 ปานกลาง	2.69	0.99 ปานกลาง
4. การขาดการปรับปรุงถนนภายในโรงเรียน	2.63	1.00 ปานกลาง	2.78	0.97 ปานกลาง	2.69	1.03 ปานกลาง	2.70	1.01 ปานกลาง
5. การขาดประสิทธิภาพของ การจัดระบบการกระจายเสียง และระบบการสื่อสารภายในโรงเรียน	2.65	0.87 ปานกลาง	2.96	0.91 ปานกลาง	2.81	0.91 ปานกลาง	2.84	0.91 ปานกลาง

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน (ต่อ)

ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	ระดับปัญหา							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
6. ความไม่เพียงพอของบริเวณที่ จัดยานพาหนะ	2.88	1.07 ปานกลาง	3.02	1.00 ปานกลาง	3.25	1.11 ปานกลาง	3.15	1.08 ปานกลาง
รวม	2.75	0.67 ปานกลาง	2.92	0.67 ปานกลาง	2.91	0.73 ปานกลาง	2.90	0.71 ปานกลาง

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียนโดยภาพรวมและรายข้อมีปัญหา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.90$) และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความไม่เพียงพอของบริเวณที่จอดพาหนะ ($\bar{X} = 3.15$) ความไม่เพียงพอของการจัดพื้นที่สำหรับนั่งเล่นพักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 3.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระดับปัญหา							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. การขาดการดูแลรักษาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	2.47	0.88 น้อย	2.60	0.78 ปานกลาง	2.87	0.91 ปานกลาง	2.76	0.89 ปานกลาง
2. การขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระหว่างครู นักเรียน ชุมชน	2.67	0.81 ปานกลาง	2.76	0.86 ปานกลาง	2.90	0.89 ปานกลาง	2.84	0.88 ปานกลาง
รวม	2.57	0.80 ปานกลาง	2.68	0.75 ปานกลาง	2.89	0.82 ปานกลาง	2.80	0.81 ปานกลาง

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายข้อมีปัญหา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.80$) เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระหว่างครู นักเรียน ชุมชน ($\bar{X} = 2.84$) และการขาดการดูแลรักษาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.76$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน

ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน	ระดับปัญหา											
	ผู้บริหาร			ผู้ช่วยผู้บริหาร			ครู			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. การขาดการจัดการเรื่องน้ำดื่มที่สะอาดให้เพียงพอกับปริมาณนักเรียน	2.53	0.88	ปานกลาง	2.92	0.92	ปานกลาง	2.84	1.01	ปานกลาง	2.84	0.98	ปานกลาง
2. การขาดการตระเตรียมให้มีน้ำใช้ในโรงเรียนอย่างเพียงพอตลอดปี	2.26	0.93	น้อย	2.74	0.90	ปานกลาง	2.67	0.96	ปานกลาง	2.65	0.94	ปานกลาง
3. การขาดแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร	2.60	1.28	ปานกลาง	2.90	1.16	ปานกลาง	2.74	1.11	ปานกลาง	2.77	1.14	ปานกลาง
รวม	2.47	0.87	น้อย	2.86	0.79	ปานกลาง	2.75	0.83	ปานกลาง	2.75	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ($\bar{X} = 2.75$) แต่ในกลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าปัญหาในการพัฒนาสถานศึกษา ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน อยู่ในระดับ "น้อย" ($\bar{X} = 2.47$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ในเรื่อง การขาดการตระเตรียมให้มีน้ำใช้ในโรงเรียนอย่างเพียงพอตลอดปี กลุ่มครูมีความคิดเห็นว่ามีปัญหอยู่ในระดับ "น้อย" ($\bar{X} = 2.26$)

4.4 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอโดยภาพรวมทุกด้าน ดังตารางที่ 14 และในรายละเอียดดังตารางที่ 15 ถึงตารางที่ 18

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู โดยภาพรวม

ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูป	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ วัสดุภัณฑ์	4.70	0.34 มากที่สุด	4.51	0.61 มากที่สุด	4.55	0.50 มากที่สุด	4.55	0.52 มากที่สุด
2. ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	4.55	0.54 มากที่สุด	4.35	0.71 มาก	4.41	0.58 มาก	4.41	0.61 มาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.65	0.52 มากที่สุด	4.51	0.69 มากที่สุด	4.57	0.51 มากที่สุด	4.56	0.57 มากที่สุด
4. ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ในโรงเรียน	4.70	0.50 มากที่สุด	4.53	0.73 มากที่สุด	4.53	0.62 มากที่สุด	4.55	0.64 มากที่สุด
รวม	4.65	0.40 มากที่สุด	4.47	0.62 มากที่สุด	4.51	0.48 มากที่สุด	4.52	0.52 มากที่สุด

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมทุกด้าน มีความคิดเห็นเห็นว่าเห็นด้วย อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.52$) ยกเว้น ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน ในภาพรวมมีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.41$) โดยกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นข้อเสนอแนะอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.35$, $\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารมีความคิดเห็นข้อเสนอแนะในด้านดังกล่าว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.56$) ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.55$) และด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.55$) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์

ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ควรมีห้องเรียนเพียงพอกับ ปริมาณนักเรียน	4.74	0.49 มากที่สุด	4.48	0.73 มาก	4.50	0.75 มาก	4.52	0.73 มากที่สุด
2. ควรมีโต๊ะ-เก้าอี้ที่มีสภาพ การใช้งานได้ดีและเพียงพอ	4.67	0.52 มากที่สุด	4.46	0.76 มาก	4.54	0.68 มากที่สุด	4.53	0.69 มากที่สุด
3. ควรทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยการทาสี ซ่อมแซมบำรุงรักษา อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี	4.51	0.80 มากที่สุด	4.26	0.80 มาก	4.38	0.72 มาก	4.36	0.75 มาก
4. ห้องปฏิบัติการทางภาษาควรมี อุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ	4.60	0.54 มากที่สุด	4.44	0.75 มาก	4.49	0.67 มาก	4.49	0.68 มาก
5. อุปกรณ์ในห้องวิทยาศาสตร์ ควรมีความทันสมัยและ เพียงพอกับความต้องการ	4.72	0.50 มากที่สุด	4.62	0.65 มากที่สุด	4.57	0.63 มากที่สุด	4.60	0.63 มากที่สุด
6. ควรมีจำนวนคอมพิวเตอร์ให้ นักเรียนได้ใช้เรียนอย่าง เหมาะสมกับนักเรียน	4.70	0.51 มากที่สุด	4.61	0.72 มากที่สุด	4.52	0.73 มากที่สุด	4.56	0.71 มากที่สุด
7. ห้องสมุดควรมีหนังสืออย่าง หลากหลายและเพียงพอกับ นักเรียน	4.79	0.47 มากที่สุด	4.66	0.72 มากที่สุด	4.71	0.57 มากที่สุด	4.71	0.61 มากที่สุด

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ (ต่อ)

ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
8. ควรปรับปรุงห้องพยาบาล พร้อมครูที่มีความรู้เพื่อดูแลรับผิดชอบและมียา เวชภัณฑ์เพียงพอ	4.65	0.53 มากที่สุด	4.50	0.78 มาก	4.52	0.72 มากที่สุด	4.53	0.72 มากที่สุด
9. ควรมีการปรับปรุงโรงฝึกงาน และบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้ใช้งานได้ดีอยู่เสมอ	4.65	0.48 มากที่สุด	4.43	0.76 มาก	4.54	0.64 มากที่สุด	4.52	0.66 มากที่สุด
10. ควรปรับปรุงโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะและมีการควบคุมคุณภาพอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ	4.81	0.45 มากที่สุด	4.64	0.67 มากที่สุด	4.65	0.61 มากที่สุด	4.66	0.61 มากที่สุด
11. ควรมีการปรับปรุงที่ประชุม นักเรียนให้มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอกับการใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ	4.67	0.47 มากที่สุด	4.40	0.81 มาก	4.50	0.67 มาก	4.48	0.70 มาก
12. ควรมีการปรับปรุงและดูแลรักษาห้องส้วมนักเรียนให้สะอาดอยู่เสมอ	4.81	0.39 มากที่สุด	4.57	0.75 มากที่สุด	4.66	0.61 มากที่สุด	4.65	0.64 มากที่สุด
รวม	4.70	0.34 มากที่สุด	4.51	0.61 มากที่สุด	4.55	0.50 มากที่สุด	4.55	0.52 มากที่สุด

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยต่อการดำเนินงานในดำนดังกล่าวอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.55$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ เห็นได้ว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในรายละเอียดของด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ว่าเห็นด้วย อยู่ในระดับ "มากที่สุด" เกือบทุกรายการยกเว้นในเรื่องห้องปฏิบัติการทางภาษาควรมีอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ ควรมีการปรับปรุงที่ประชุมนักเรียนให้มีขนาดเหมาะสมเพียงพอกับการใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ และควรทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยการทาสี ซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี มีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.49$, $\bar{X} = 4.48$, $\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์เรียงตามลำดับ ได้แก่ ห้องสมุดควรมีหนังสือหลากหลายและเพียงพอแก่นักเรียน ($\bar{X} = 4.71$) ควรปรับปรุงโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะและมีการควบคุมคุณภาพอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ ($\bar{X} = 4.66$) ควรมีการปรับปรุงและดูแลรักษาห้องส้วมนักเรียนให้สะอาดอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.65$) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน

ด้านสถานที่และบริเวณ โรงเรียน	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. การจัดให้มีที่นั่งพักผ่อนของนักเรียนให้เพียงพอ	4.60	0.58 มากที่สุด	4.42	0.77 มาก	4.48	0.64 มาก	4.47	0.68 มาก
2. การปรับปรุงสถานที่เล่นกีฬา และจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอ	4.60	0.58 มากที่สุด	4.44	0.79 มาก	4.44	0.67 มาก	4.46	0.70 มาก

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน (ต่อ)

ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น											
	ผู้บริหาร			ผู้ช่วยผู้บริหาร			ครู			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3. ควรมีการปรับปรุงป้ายชื่อสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมสวยงาม	4.56	0.77	มากที่สุด	4.19	0.96	มาก	4.32	0.80	มาก	4.30	0.85	มาก
4. ถนนภายในโรงเรียนควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี	4.53	0.63	มากที่สุด	4.33	0.81	มาก	4.39	0.72	มาก	4.40	0.74	มาก
5. ควรปรับปรุงระบบการกระจายเสียง และการสื่อสารในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ	4.53	0.59	มากที่สุด	4.35	0.84	มาก	4.40	0.73	มาก	4.40	0.75	มาก
6. ควรจัดให้มีบริเวณจอดยานพาหนะให้เป็นสัดส่วนและเพียงพอ	4.44	0.80	มาก	4.38	0.76	มาก	4.43	0.78	มาก	4.42	0.77	มาก
รวม	4.55	0.54	มากที่สุด	4.35	0.71	มาก	4.41	0.58	มาก	4.41	0.61	มาก

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อการดำเนินงานในด้านดังกล่าว อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.41$) ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในด้านดังกล่าว ว่าเห็นด้วย อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.35$, $\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานการพัฒนาสถานศึกษา ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ควรจัดให้มีที่นั่ง

พักผ่อนของนักเรียนให้เพียงพอ ($\bar{X} = 4.47$) ควรปรับปรุงสถานที่เล่นกีฬาและจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้พอเพียง ($\bar{X} = 4.46$) และควรจัดให้มีบริเวณจอดรถน่าให้เป็นสัดส่วนและเพียงพอ ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ควรปรับปรุงบรรยากาศในโรงเรียนให้มีไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ร่มรื่น สวยงาม	4.65	0.57 มากที่สุด	4.50	0.78 มาก	4.58	0.62 มากที่สุด	4.56	0.66 มากที่สุด
2. ควรจัดให้มีป้ายบอกอาคารสถานที่ คำขวัญ บอร์ด อย่างเหมาะสม	4.51	0.83 มากที่สุด	4.42	0.85 มาก	4.47	0.64 มาก	4.46	0.72 มาก
3. ควรจัดให้มีระบบการรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียนอย่างทั่วถึง	4.72	0.55 มากที่สุด	4.55	0.73 มากที่สุด	4.61	0.56 มากที่สุด	4.61	0.61 มากที่สุด
4. ครู นักเรียน ชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.70	0.51 มากที่สุด	4.58	0.71 มากที่สุด	4.60	0.59 มากที่สุด	4.60	0.62 มากที่สุด
รวม	4.65	0.52 มากที่สุด	4.51	0.69 มากที่สุด	4.57	0.51 มากที่สุด	4.56	0.57 มากที่สุด

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อการดำเนินงานในด้านดังกล่าว อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.56$) ยกเว้น ในเรื่องควรจัดให้มีป้ายบอกอาคารสถานที่ คำขวัญ บอร์ด

อย่างเหมาะสม ในภาพรวม ว่าเห็นด้วย อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.46$) โดยกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.42$, $\bar{X} = 4.47$) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหาร มีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานพัฒนา สถานศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ควรจัดให้มีระบบการรักษาความ สะอาดในบริเวณโรงเรียนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.61$) ครู นักเรียน ชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.60$) และควรปรับปรุงบรรยากาศในโรงเรียนให้มีไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ร่มรื่น สวยงาม ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา สถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ในด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน

ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น							
	ผู้บริหาร		ผู้ช่วยผู้บริหาร		ครู		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1. ควรปรับปรุงให้มีน้ำดื่มที่ สะอาดและมีน้ำใช้อย่าง เพียงพอดตลอดปี	4.77	0.48 มากที่สุด	4.60	0.74 มากที่สุด	4.63	0.59 มากที่สุด	4.64	0.63 มากที่สุด
2. ควรปรับปรุงและจัดทำแหล่ง เก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ให้เพียงพอ	4.63	0.58 มากที่สุด	4.45	0.84 มาก	4.44	0.77 มาก	4.46	0.78 มาก
รวม	4.70	0.50 มากที่สุด	4.53	0.73 มากที่สุด	4.53	0.62 มากที่สุด	4.55	0.64 มากที่สุด

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานศึกษา ตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ในโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อการดำเนินงานในด้านดังกล่าว อยู่ใน ระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.55$) ยกเว้น ในเรื่องควรปรับปรุงและจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการ เกษตร ในภาพรวมว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.46$) โดยกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหาร

และครู มีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยต่อข้อเสนอนี้ในเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.45$, $\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในรายละเอียดของด้าน น้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ว่าเห็นด้วยที่ควรปรับปรุงให้มีน้ำดื่มที่สะอาดและมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ ตลอดปี อยู่ในระดับ "มากที่สุด" ($\bar{X} = 4.64$) ส่วนในเรื่องที่เห็นด้วยว่า ควรปรับปรุงและจัดทำ แหล่งเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรให้เพียงพอ ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับ "มาก" ($\bar{X} = 4.46$)

4.5 ข้อเสนอแนะ

จากคำถามปลายเปิดการพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา หากจะให้ ประสพผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายควรมีการปรับปรุงในด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ในโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประมวลผลจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครู ได้ ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1) ด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์

ผู้บริหารโรงเรียน

(1) ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอ

(2) ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ เช่น คอมพิวเตอร์ นักเรียนสนใจมาก แต่เงินกำลังความสามารถของทางโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล

(3) มีความจำเป็นมากเพราะถือว่าเป็นปัจจัยหลัก ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านอื่น

(4) วัสดุ อุปกรณ์ควรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงกับความต้องการ และควรมีงบประมาณในการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

(5) ควรจัดอบรมครูอาจารย์ให้มีความสามารถในการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

(6) ควรจัดสรรงบประมาณในการสร้างหอประชุม โรงอาหาร อาคารพลศึกษาที่ได้มาตรฐาน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ครูภัณฑ์ควรมีเพียงพอและมีคุณภาพในการใช้งาน
- (2) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและมีการบริหารจัดการที่ดี
- (3) ควรมีสื่อและอุปกรณ์ให้ครบครัน เช่น อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์

คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุดมีหนังสือหลากหลาย

- (4) ควรได้รับจัดสรรอย่างเพียงพอ และมีงบประมาณในการซ่อมแซมให้เพียงพอ
- (5) ควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและพื้นที่
- (6) ควรมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัยทัดเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ

ครู

- (1) อาคารเรียนและอาคารประกอบ สื่อ ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอ
- (2) ควรมีงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมบำรุง
- (3) ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการให้เพียงพอกับความต้องการ
- (4) รัฐควรจัดงบประมาณตามที่โรงเรียนเสนอ และตรงกับความต้องการ พร้อมทั้ง

ได้มาตรฐาน

- (5) ควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนให้เพียงพอกับปริมาณนักเรียน

ที่เพิ่มขึ้น

2) ด้านสถานที่และบริเวณโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ในโรงเรียนควรมีบรรยากาศที่ร่มรื่น สวยงาม มีความสะอาด เป็นสัดส่วน

เหมาะสม

- (2) ควรจัดสถานที่และบริเวณโรงเรียนเอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม และ

การดำเนินการในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

- (3) ควรปรับปรุงสถานที่และบริเวณโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง
- (4) ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการปรับปรุงสถานที่และบริเวณโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ควรปรับปรุงให้ร่มรื่น สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ มีต้นไม้ให้ร่มเงา
- (2) ควรจัดให้มีที่นั่งพักผ่อนสำหรับนักเรียน และควรจัดที่เล่นกีฬาและอุปกรณ์กีฬา

ให้เพียงพอ

- (3) ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง ดูแลรักษา และดำเนินการอย่างจริงจัง
- (4) ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำ ซ่อมบำรุงถนน ที่จอดรถและบริเวณ

โรงเรียน

ครู

- (1) ควรปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้น่าอยู่น่าเรียน เป็นสัดส่วน บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วม

- (2) การใช้พื้นที่ในโรงเรียนควรเป็นไปตามแผนผังที่วางไว้

- (3) ควรปรับปรุงถนนให้มีสภาพดี และจัดให้มีที่จอดรถให้เพียงพอและเป็นระบบ

3) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ควรปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ร่มรื่น น่าอยู่
- (2) ควรจัดบรรยากาศให้เหมาะสมต่อการเรียน จัดสวนหย่อม ทำป้ายบอกอาคาร
- (3) ควรจัดให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และร่วมมืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ควรปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียน
- (2) ครู นักเรียน ช่วยกันพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
- (3) ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำป้ายโรงเรียน จัดทำสวนหย่อม สวน

วิทยาศาสตร์ อุทยานการศึกษา

ครู

- (1) สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนควรเน้นหลักความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด โดยการปลูกต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ทำสวนหย่อม ทำป้ายความรู้ให้มากขึ้น
- (2) ควรปรับปรุงห้องน้ำ ห้องส้วมให้สภาพดีและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- (3) ควรมีถังขยะ ที่กำจัดขยะ และระบบกำจัดขยะที่ถูกต้อง

4) ด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ควรจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ และมีที่เก็บกักให้มีปริมาณเพียงพอตลอดปี

- (2) จัดทำแหล่งเก็บกักน้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอตลอดปี

- (3) ควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องกรองน้ำ และเครื่องทำน้ำเย็น

ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

- (1) ควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องกรองน้ำ และเครื่องทำน้ำเย็น
- (2) ควรจัดระบบการจัดการเกี่ยวกับการบริการและมีภาชนะเก็บกักน้ำให้เพียงพอ
- (3) ควรมีน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอตลอดปี
- (4) ควรจัดให้มีแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร และมีปริมาณเพียงพอตลอดปี

ครู

- (1) ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของน้ำดื่มที่มีในโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย
- (2) การให้บริการน้ำดื่ม ควรมีอุปกรณ์ต่างๆ และมีจุดบริการหลาย ๆ จุด และมีปริมาณน้ำเพียงพอตลอดปี
- (3) ควรมีการวางแผนเก็บกักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอและเก็บไว้ใช้ถ้ามีการขาดแคลน